

**Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Tonavan aluetta koskeva EU:n strategia”**

KOM(2010) 715 lopullinen

(2011/C 248/14)

Esittelijä: **Etele BARÁTH**

Toinen esittelijä: **Mihai MANOLIU**

Komissio päätti 8. joulukuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

*Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Tonavan aluetta koskeva EU:n strategia*

KOM(2010) 715 lopullinen.

Asian valmistelusta vastannut ”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 31. toukokuuta 2011.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 15.–16. kesäkuuta 2011 pitämässään 472. täysistunnossa (kesäkuun 16. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 150 puolesta ja 3 vastaan 20:n pidättyessä äänestämästä.

## 1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea tukee voimakkaasti ja päättäväisesti EU:n uutta makroaluepoliittista suunnitelmaa ja sen yhteydessä Tonavan aluetta koskevan EU:n strategian laatimista. ETSK haluaisi Euroopan järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan institutionaalisenä edustajana saada ratkaisevan aseman strategian kehittämisessä ja toimeenpanossa erityisesti strategian toimintasuunnitelmassa kaavaillun kansalaisyhteiskuntafoorumin kautta.

1.2 ETSK:n kiinnostus ja sitoutuminen Tonavan alueen kysymyksiin ei ole mitenkään uutta. Komitea on kuluneina vuosina hyväksynyt asiakirjoja useista eri aiheista, kuten liikenteestä ja ympäristönsuojelusta. Esimerkkinä voidaan mainita asiakokonaisuuteen ECO/277 kuuluva lausunto, jossa tuodaan selkeästi esiin ne syyt, joiden vuoksi ETSK pitää Tonavan aluetta koskevan strategian määrittämistä tärkeänä.

1.3 ETSK katsoo, että Tonavan strategiaa kehiteltäessä on otettava huomioon Tonavan merkitys yhteisen ”tonavanvartisen” tietoisuuden ja identiteetin luoja. Siinä kulttuurien vuoropuhelu ja yhteisvastuu ovat keskeisellä sijalla. Tämä alueellinen identiteetti luo osaltaan yhteistä eurooppalaista tietoisuutta.

1.4 ETSK toivoo, että sen suositukset heijastavat asianmukaisesti sekä komitean että järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan sitoutumista Tonavan strategiaan ja niiden voimakasta tukea strategialle. ETSK odottaa, että strategian ja toimintasuunnitelman täytäntöönpano auttaa käyttöön otettavan hallinnointirakenteen ansiosta parantamaan konkreettisesti kaikkien asukkaiden elin- ja työoloja Tonavan alueella, joka on kuin Euroopan

peili, ja kaventamaan Tonavan alueen ja kehittyneempien unionin alueiden välistä kuilua. Komitea odottaa lisäksi, että strategian toimeenpanossa otetaan huomioon ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset, vesivarojen turvaaminen ja alueen kulttuuriarvojen suojeleminen.

1.5 On paikallaan huomauttaa, että Euroopan unionin tuoreimpien laajentumisten myötä unionin maantieteellinen keskus on siirtynyt selvästi idemmäksi, vaikka sen taloudellinen painopiste on edelleen Länsi-Euroopassa. Tonavan strategian ja toimintasuunnitelman keskeiset elementit eli taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio sekä toimeenpanoa tukevat käytännön ideat auttanevat osaltaan korjaamaan tätä epätasapainoa. ETSK katsoo, että uusi makroaluelähestymistapa voisi toimia mallina monille muillekin EU:n alueille.

1.6 ETSK pitää strategiaa ja toimintasuunnitelmaa avoimina, osallistumista edistävinä sekä yhteiskunnalliset, taloudelliset ja ympäristönäkökohdat herkästi huomioon ottavina. Niissä myös otetaan huomioon kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden suositukset. Strategian tehokkuus perustuu siihen, että siinä valitaan systemaattisesti yhdenmukainen ja kestävä lähestymistapa alakohtaisen lähestymistavan sijaan. ETSK suosittelee, että strategialla huolehdittaisiin osaltaan huono-osaisimpien yhteiskuntaryhmien paremmasta kohtelusta ja että siihen sisällytettäisiin toimenpiteitä köyhyyden torjumiseksi.

1.7 ETSK katsoo, että strategia heijastaa valmisteilla olevaa EU:n uutta makroaluepolitiikkaa ja edistää näin osaltaan alueella jo toimivien eri tasojen ja eri alojen yhteistyöjärjestelyjen yhteensovittamista sekä tehostaa niitä ja karsii päällekkäisyyksiä. Johdonmukaisuutta uusien koheesipoliittisten linjausten kanssa on kuitenkin parannettava.

1.8 ETSK:n mielestä strategian toimeenpanossa käytettävän hallinnointirakenteen on oltava selkeä, yksinkertainen ja avoin ja sen on luotava edellytykset edistymiselle kohti tavoitteita. ETSK aikoo tukea Lissabonin sopimuksen tarjoamien mahdollisuuksien täysimääräistä hyödyntämistä soveltamalla järjestelmällisesti osallistavan demokratian periaatetta ja osallistamalla käytännössä toimintasuunnitelman toteutukseen. Keskeisiä onnistumisen edellytyksiä ovat kaikkien toimijoiden ottaminen mukaan ja aktivoiminen osallistumaan kumppanuusperiaatteen mukaisesti, joustavuuden varmistaminen ja säännöllinen uudelleentarkastelu. ETSK onkin tähän liittyen tyytyväinen Tonavan kansalaisyhteiskuntafoorumien perustamiseen. Toimintasuunnitelmassa kaavaillaan, että komitealla ja vastaavilla jäsenvaltioiden elimillä olisi foorumissa keskeinen rooli.

1.9 ETSK katsoo, että strategia, joka edustaa makroalueellista kehittämissuunnitelmia, auttaa osaltaan syventämään aidosti Euroopan yhdentymistä etenkin Eurooppa 2020 -strategian (älykäs, kestävä ja osallistava kasvu) puitteissa ja lähentämään alueen kuutta EU:n ulkopuolista maata Euroopan unioniin auttamalla maita niiden yhdentymispyrkimyksissä.

1.10 Komissio valmistelee strategian siltä pohjalta, että alueelle ei ole luvassa erityiskohtelua, vaikka kyseessä saattaa olla edistysaskel EU:n makroaluepolitiikalle. Strategiasta ei siten saa tulla "kolmen kiellon" strategiaa seuraavista näkökohdista huolimatta:

1. Strategiaan ei sisälly mitään uutta EU-tukea. Alue saattaa saada lisärahoitusta kansainväliseltä, kansalliselta tai alueelliselta tasolta tai yksityissektorilta, mutta suositeltavinta on tehostaa olemassa olevan rahoituksen käyttöä.
2. ETSK pitää taloudellisten resurssien koordinoimista asetettujen tavoitteiden mukaan parannuksena, joka voi jatkuvan uudelleentarkastelun kautta johtaa uusiin rahoitusmahdollisuuksiin. Komitea suosittaa erityisrahaston perustamista.
3. Strategia ei edellytä muutoksia unionin lainsäädäntöön, sillä unioni säättää lakeja 27 jäsenvaltiolle eikä yksittäiselle makroalueelle. ETSK suosittaa silti, kuten jo aiemmin Itämeri-strategiasta antamassaan lausunnossa <sup>(1)</sup>, komission yksiköiden resurssien kasvattamista, jotta strategia saa asianmukaista tukea.
4. ETSK katsoo, että tehostettuun alueelliseen yhteistyöhön osallistuvat sidosryhmät voisivat tarvittaessa tehdä muutoksia alueellisella tai kansallisella taikka muilla tasoilla, jotta tietyt erityistavoitteet voitaisiin ottaa huomioon.
5. Strategialla ei luoda lisärakenteita, jotka poikkeaisivat olennaisesti EU:n nykyisin käyttämistä rakenteista. Strategian

toimeenpanossa hyödynnetään alueelle uusia koordinoitirakenteita ja jo toiminnassa olevia organisaatioita, joiden täydentävyys on varmistettava parhaalla mahdollisella tavalla.

6. ETSK:n mielestä hallinnolliset velvoitteet olisi karsittava minimiin. Olisi perustettava tutkijaryhmä, joka tarkastelee ja tutkii tieteellisesti Tonavan alueen strategiaan liittyviä aiheita. Ryhmän työtä olisi tuettava apurahajärjestelmällä.

## 2. Tonavan aluetta koskeva EU:n strategia: yleisiä huomioita

2.1 ETSK toteaa, että Tonavan alueella on tapahtunut huomattavia mullistuksia. Vesistöalue kuuluu nykyisin suurelta osin Euroopan unioniin. Tarjolla on uusia mahdollisuuksia paneutua alueen haasteisiin ja hyödyntää sen potentiaalia. Sosioekonomista kehitystä, kilpailukykyä, ympäristöasioiden hallintaa ja energiaa säästävää kasvua voidaan vahvistaa ja turvallisuutta ja liikenneväyliä modernisoida.

2.2 Strategian <sup>(2)</sup> tavoitteena on kehittää alueen yhteiskunnallista kulttuuria ja valtavaa taloudellista potentiaalia sekä parantaa ympäristön tilaa perustamalla pitkäaikainen yhteistyörakenne, jonka puitteissa käsitellään monenlaisia aiheita.

2.3 ETSK katsoo, että Tonavan aluetta koskevalle EU:n strategialle kuuluu keskeinen rooli kestävän liikenteen kehittämisessä, energiajärjestelmien yhteenliittämisessä, ympäristönsuojelussa, vesivarojen suojelussa ja dynaamisempien liiketoimintolosuhteiden tarjoamisessa. ETSK katsoo myös, että strategia tuo uutta lisäarvoa huolehtimalla eri politiikanalojen johdonmukaisuudesta ja osallistujamain toiminnan paremmasta koordinoinnista sekä omaksumalla yhdenmisen lähestymistavan kestäväin kehitykseen.

2.4 Tonavan alue on vesistöalueeseensa rajoittuva historiallisesti, yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja toiminnallisesti yhtenäinen alue. Strategialla laajennetaan tätä ajattelutapaa niin, että ensisijaisesti kysymyksiin voidaan puuttua yhtenäisellä tavalla. Sitä varten on luotava kytköksiä alueen asukkaiden sekä heidän mielipiteidensä ja tarpeidensa välille. Alueen kaikilla asukkailla olisi vuoteen 2020 mennessä oltava paremmat mahdollisuudet korkea-asteen koulutukseen, työllistymiseen ja korkeampaan elintasoon kotiseudullaan. Tonavan aluetta koskeva strategia, jonka tärkeimpänä painopisteenä on kestävä kehitys, voi auttaa merkittävästi Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamisessa.

<sup>(2)</sup> Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Tonavan aluetta koskeva EU:n strategia (SEC(2010) 1489 lopullinen, SEC(2010) 1490 lopullinen, SEC(2010) 1491 lopullinen).

<sup>(1)</sup> EUVL C 339, 14.12.2010, s. 29.

2.5 ETSK toivoo, että alueelle suunnattujen 100 miljardin euron vaikutusta voitaisiin tehostaa kuluvana varainhoitovuonna sovittamalla Tonavan alueen valtioiden toteuttamat ohjelmat paremmin yhteen, sillä uutta rahoitusta strategian toimeenpääntöön ei ole tarjolla. Tätä varten olisi luotava synergiaa ja tehtävä kompromisseja muun muassa kehittämällä ympäristöä säästävää huipputekniikkaa ja tekemällä yhteistyötä toimenpiteiden ja niiden rahoituksen linjaamiseksi yhtenäisemmin niin, että vaikutukset kentällä tehostuvat ja toiminnan hajanaisuudesta päästään eroon.

2.6 ETSK korostaa tarvetta ottaa tämänhetkiset taloudelliset mahdollisuudet huomioon ja valita siksi rajattu määrä hankkeita toiminnan järjeistämiseksi. Lisäksi olisi tehtävä tehokkuusanalyysi. Konkreettiset toimenpiteet ja vaadittavat takuut asianomaisten osapuolten välillä ovat tarpeen talous- ja rahoitusyhteistyön tiivistämiseksi.

2.7 ETSK ei sulje pois sitä mahdollisuutta, että kaavailtu Tonavan strategia toteutetaan poliittisella tasolla säännöllisin väliajoin tarkistettavana prosessina, jonka toteutus edellyttää joustavuutta ja tarvittaessa lisärahoitusta ja muita täydentäviä resursseja.

2.8 ETSK:n mielestä strategialle on keskeistä johdonmukaisuus suhteessa unionin lainsäädäntöön ja toimintaan. Täytäntöönpanossa ilmeneviin poikkeamiin sekä käytännön tai organisatorisiin ongelmiin, joiden vuoksi tulokset ovat riittämättömiä, on puututtava jatkuvasti. Alueellisuuden korostaminen edistää koordinoitua yhteistyötä, koordinoitujen organisaatioiden lisäämistä unionin asetuksiin sekä erityisesti yhtenäismarkkinoihin ja ympäristöön liittyvien unionin oikeudellisten velvoitteiden käytännön soveltamista. Alueellisuuden korostaminen voisi olla nk. tehostettua yhteistyötä edeltävä vaihe.

2.9 ETSK toivoo, että Tonavan aluetta koskevasta EU:n strategiasta tehtäisiin osa Eurooppa 2020 -strategiaa, joka on unionin tärkein sitoumus innovoivan, kestävä ja osallistavan kasvun puolesta. Tämä voisi olla ennakkotapaus muita alueellisia strategioita ajatellen.

2.10 ETSK katsoo, että Tonavan alueen alueellinen yhteistyö edistää Eurooppa 2020 -strategian viiden tärkeimmän tavoitteen saavuttamista. Ne ovat työllisyyden edistäminen, innovoinnin, tutkimuksen ja kehittämisen ja erityisesti uusien tekniikoiden leviämisen edellytysten parantaminen, ilmastonmuutos- ja energiatavoitteiden toteuttaminen, koulutustasojen parantaminen sekä sosiaalisen osallisuuden edistäminen etenkin vähentämällä köyhyyttä ja puuttamalla ikääntymisen asettamiin haasteisiin.

### 3. Tonavan aluetta koskeva EU:n strategia: viestit, haasteet ja ongelmat

3.1 Vuoden 1989 mullistukset Keski-Euroopassa käynnistivät yhteiskunnan perinpohjaisen muutosprosessin. Tilannetta on syytä seurata tarkasti, sillä Tonavan alueella sijaitsee eri aikoina unioniin liittyneitä jäsenvaltioita, EU:n ehdokasmaita ja muita EU:n ulkopuolisia maita. ETSK toteaa, että ongelmat ovat useimmissa maissa samanlaisia mutta käytettävissä olevat resurssit

eivät. Toimivien hallinnollisten käytänteiden vaihto on tärkeä keino tehdä alueesta turvallisempi ja vahvistaa sen integroitumista EU:hun.

3.2 ETSK kiinnittää Tonavan alueella erityistä huomiota alueelle ominaisiin äärimmäisiin taloudellisiin, sosiaalisiin ja alueellisiin eroihin. Erot alueen kilpailukykyisimpien ja köyhimpien osien, pisimmälle ja vähiten koulutettujen asukkaiden ja korkeimman ja matalimman elintason välillä ovat silmiinpistäviä.

3.3 Eurooppa 2020 -strategian tarjoamien mahdollisuuksien tulisi hyödyttää erityisesti syrjäytyneitä yhteisöjä (etenkin romaneja, joista suurin osa asuu nimenomaan Tonavan alueella). Koulutuksellisesta ja ammatillisesta eriarvoisuudesta voidaan päästä eroon. Alueesta voidaan tehdä turvallinen alue, jossa konflikteihin, syrjäytymiseen ja rikollisuuteen puututaan asianmukaisesti. Alueella on luotava yhteyksiä ihmisten sekä heidän mielipiteidensä ja tarpeidensa välille. ETSK on jo suosittelut lausunnossaan "Tonavan aluetta koskeva EU:n strategia" <sup>(3)</sup> Tonavan alueen yritysfoorumien perustamista. Foorumi kokoaisi yhteen yhteiskunnallisia ja taloudellisia toimijoita, ja siitä voisi tulla tärkeä taloudellista, sosiaalista ja alueellista koheesiota edistävä yhteistyöväline.

3.4 Tärkeimmät viestit ehdotuksessa Tonavan aluetta koskevaksi Euroopan unionin strategiaksi ovat seuraavat:

- 1) Strategia on tervetullut aloite, jonka tarkoituksena on tehostaa alueen integroitumista EU:hun.
- 2) Jäsenvaltiot ja EU:n ulkopuoliset maat (ehdokasmaat ja mahdolliset ehdokasmaat mukaan luettuina) ovat sitoutuneet strategiaan korkeimmalla poliittisella tasolla.
- 3) Komissio on avainasemassa prosessin helpottamisen kannalta.
- 4) Tarjolla olevien rahoitusjärjestelyjen käyttöä voidaan tehostaa huomattavasti suuntaamalla niitä strategian tavoitteisiin.
- 5) Strategialla on saatava aikaan näkyviä ja konkreettisia parannuksia Tonavan alueelle ja sen asukkaille.

3.5 ETSK katsoo, että Tonavan alueen strategialla on ratkaisu ensisijaisesti alueen suurimmat haasteet:

— **Liikenne:** Tonava on merkittävä Euroopan laajuisen liikenneverkon liikennekäytävä. Sitä kuitenkin hyödynnetään selvästi vähemmän kuin sen kapasiteetti antaisi myöten. Tästä syystä on edelleen tutkittava, miten voidaan ratkaista Tonavaan liittyvät tunnetut fyysiset ja organisatoriset (Belgradin yleissopimus) pullonkaulat. Tässä yhteydessä on otettava

<sup>(3)</sup> EUVL C 48, 15.2.2011, s. 2.

huomioon kansalliset päätökset sekä ympäristön- ja luonnonsuojelun vaatimukset. Sen lisäksi on lisättävä intermodaalisuutta sekä modernisoitava ja laajennettava infrastruktuuria liikenteen solmukohdissa, kuten sisävesisatamissa. ETSK pitää erittäin tärkeänä työntekijöiden liikkuvuusmahdollisuuksien parantamista ja palvelujen vapaan liikkuvuuden takaamista.

- **Energia:** Hinnat ovat alueella verrattain korkeat. Markkinoiden hajanaisuus nostaa hintoja ja vähentää kilpailua. Alueen energiavarmuustaso on heikko. Energiatehokkuutta on ehdottomasti parannettava erityisesti säästämällä energiaa ja lisäämällä uusiutuvien lähteiden käyttöä. Strategian täytäntöönpanoon osallistuvien valtioiden on vauhditettava energiavarmuuden takaamiseen tähtäävän Euroopan naapuruuspolitiikan kehittämistä.
- **Ympäristö:** Tonavan alue on merkittävä kansainvälinen valuma-alue ja ekologinen käytävä. Alueen luonnonsuojelua, maankäytön suunnittelua ja vesistömuutoksia on siksi pohdittava osana alueellista ja maailmanlaajuisia toimintaa. Huomiota on kiinnitettävä myös sosiaalisiin vaatimuksiin, ja tarkastelua kaipaavat liikenneyhteyksien, matkailurakentamisen ja eräiden uusien energiantuotantolaitosten ympäristövaikutukset. Natura 2000 -ohjelma on otettava huomioon. Vesiturheilu ja kestävä vesimatkailu sekä veden ja luonnon kunnioittamiseen opettava kasvatusta ovat tärkeitä näkökohtia, jotka on otettava huomioon vihreitä liikennekäytäviä suunniteltaessa. **Riskit** ovat suuria: alueella esiintyy usein tulvia, kuivuuskausia ja niin pieniä kuin suurempiakin teollisuuden saastepäästöjä, joten ennaltaehkäisy, varautuminen ja aito reagointivalmius edellyttävät väistämättä tiivistä yhteistyötä ja tietojenjakoa.
- **Sosioekonomiset näkökohdat:** Tonavan alueelle ovat ominaisia suuret kulttuuri- ja kielivaihtelut mutta myös merkittävät sosioekonomiset erot. Siellä sijaitsee EU:n menestyvimpiä mutta myös köyhimpiä alueita. Toimivia ja tehokkaita yhteistyösuhteita ei usein ole luotu rahoituksen alalla sen enempää kuin institutionaalistakaan. Tonavan alueella asuu korkeasti koulutettuja ihmisiä vähemmän kuin EU27:ssä keskimäärin. Liikkuvuus on yleistä, ja parhaat yksilöt lähtevät usein etsimään suotuisampia sosioekonomisia oloja muualta.
- **Turvallisuus sekä vakava ja järjestäytynyt rikollisuus:** Vaikeat ongelmat eivät ota hävitäkseen. Ihmiskauppa ja tavaroitten salakuljetus ovat monissa maissa erityisen hankalia ongelmia. Korruptio nakertaa kansalaisten luottamusta ja häiritsee taloudellista ja sosiaalista kehitystä.

3.6 ETSK on myös sitä mieltä, että Tonavan alueen tulevaisuudennäkymät ovat erinomaiset niin kauppasuhteiden, vakaseen kunnallisinfrastruktuuriin pohjautuvan ja työmarkkinoiden tuleviin tarpeisiin vastaavan koulutusjärjestelmän kehityspotentiaalinalin kuin alueen rikkaan kulttuurisen, etnisen ja yhteiskunnallisen perinnön hyödyntämismahdollisuuksien osalta. Minkään muun joen varrella ei sijaitse yhtä monta upeaa pääkaupunkia. Alueella on poikkeuksellisia matkailuvaltteja. Sama

koskee myös uusiutuvan energian käyttöä. Tonavan alueen rikas ympäristöperintö edellyttää, että kestävyyskriteeri asetetaan keskeiselle sijalle kaikissa kehittämishankkeissa.

3.7 Toiminta innovoinnin, matkailun, tietoyhteiskunnan, institutionaalisten valmiuksien ja syrjäytyneiden yhteisöjen hyväksi johtaa hyviin tuloksiin, jos se toteutetaan yhdessä. ETSK on vakuuttunut siitä, että tarvitaan viestintää, avoimuutta sekä koordinoitua suunnittelua, rahoitusta ja toteutusta, jotta parannukset onnistuisivat.

3.8 Markkinoiden toimintapuutteet – jotka johtuvat ulkoisvaikutuksista – näkyvät erityisen selvästi rajatylittävien investointien vähäisyydessä. On kehiteltävä suuria hankkeita ja toteutettava ne kestäväällä ja tehokkaalla tavalla niin, että niiden kustannukset ja hyödyt jaetaan.

3.9 Tonavan alue tarvitsee hyviä yhteyksiä sekä alueen sisällä että sieltä muihin alueisiin Euroopassa ja sen ulkopuolella. Mikään osa alueesta ei saisi jäädä syrjäiseksi. EU:n pohjois-eteläsuuntaisten liikenneakselien parantamiselle ja entistä paremmilla yhteyksillä sisämaavaltiosta Välimerelle voidaan vahvistaa EU:n ja sen ulkopuolisten valtioiden yhteistyötä. ETSK viittaa EU:n ja Romanian neuvoo-antavan sekakomitean (vuosina 2002 ja 2005) sekä EU:n ja entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian neuvoo-antavan sekakomitean (vuonna 2010) esittämiin asiaa koskeviin kehotuksiin. Energia- ja liikenneinfrastruktuureissa on vielä monia aukkoja ja puutteita, jotka johtuvat riittämättömästä kapasiteetista, heikosta laadusta tai huonosta kunnossapidosta. ETSK kehottaa komissiota ja kansallisia tahoja laatimaan kansalaisyhteiskunnan myötävaikutuksella ehdotuksia siitä, miten kyseiset aukot ja puutteet voidaan poistaa. Myös ihmisten välisiä yhteyksiä on lähennettävä, etenkin kulttuurin ja matkailun avulla.

3.10 Ympäristövarat ovat yhteistä omaisuutta, joka ylittää alueen valtioiden rajat ja kansalliset intressit. Ihmisen toiminta ajaa ne yhä ahtaammalle. Yhteistyö on välttämätöntä, jottei jossakin asiassa tehty hyvä työ vesity nopeasti sen vuoksi, että muualla asia on laiminlyöty. Olemassa olevia yhteistyörakenteita olisi siis vahvistettava.

3.11 Strategiassa<sup>(4)</sup> ehdotetaan **toimintasuunnitelmaa**<sup>(5)</sup>, jonka toteuttamiseen asianomaisten maiden ja sidosryhmien olisi sitouduttava lujasti. Strategiassa korostetaan yhdenmättyä toimintatapaa, joka perustuu alueelliseen ulottuvuuteen ja hyviin yhteyksiin kaupunkien ja maaseudun välillä. Alueellista yhteenkuuluvuutta, joka on yksi unionin selkeistä tavoitteista, voidaan

(4) Tonavan aluetta koskeva Euroopan unionin strategia esitetään kahdessa eri asiakirjassa: 1) Euroopan komission tiedonannossa muille EU:n toimielimille ja 2) tiedonantoon liittyvässä ja sitä täydentävässä toimintasuunnitelmassa.

(5) Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaaliskomitealle ja alueiden komitealle – Tonavan aluetta koskeva EU:n strategia (KOM(2010) 715 lopullinen, SEC(2010) 1489 lopullinen, SEC(2010) 1490 lopullinen, SEC(2010) 1491 lopullinen).

edistää tarjoamalla tasapuoliset mahdollisuudet hyödyntää infrastruktuuria ja palveluja ja huolehtimalla siitä, että ihmisten elinolot ovat keskenään vertailukelpoiset.

3.12 Komissio on toimintasuunnitelman yhteydessä valinnut jäsenvaltioiden, alueiden ja muiden sidosryhmien kanssa ne hankkeet <sup>(6)</sup>, jotka tuottavat välitöntä ja näkyvää hyötyä alueen asukkaille ja vaikuttavat koko makroalueeseen (tai suureen osaan sitä).

3.13 ETSK katsoo, että hankkeissa olisi siten edistettävä kestävä kehitystä ja niiden olisi katettava useampia alueita tai maita. Niiden olisi varmistettava sekä johdonmukaisuus että synergia ja tarjottava kaikille edullisia, realistisia ratkaisuja (tekniisesti toteuttamiskelpoisia ja varmaan rahoitukseen perustuvia ehdotuksia).

3.14 ETSK kannattaa tärkeimpien kysymysten jakoa neljään pilariin, joissa kussakin on eri toimintatyyppiin perustuvia painopistealoja:

- 1) *Huolehditaan Tonavan alueen yhteyksistä* parantamalla liikennettä ja multimodaalisuutta, kehittämällä sisävesiväyliä ja maantie-, rautatie- ja lentoliikennettä kestävästi energian käytön tukemiseksi sekä kulttuurin, matkailun ja ihmisten keskinäisten yhteyksien edistämiseksi.
- 2) *Parannetaan ympäristönsuojelua* ja ylläpidetään vesien laatua, huolehditaan ympäristöriskien hallinnasta, suojellaan biodiversiteettiä, maisemia sekä ilman ja maaperän laatua.
- 3) *Parannetaan hyvinvointia alueella* kehittämällä osaamisyhteiskuntaa tutkimuksen, koulutuksen ja tietotekniikan keinoin, tukemalla yritysten kilpailukykyä, muun muassa klusteroitumista, ja investoimalla ihmisiin ja taitoihin.
- 4) *Vahvistetaan Tonavan aluetta* rakentamalla institutionaalista valmiuksia ja lisäämällä yhteistyötä sekä toimimalla yhdessä turvallisuuden hyväksi ja järjestäytyneen ja vakavan rikollisuuden asettamien ongelmien ratkaisemiseksi.

3.15 ETSK:n mielestä kehittyvän ja rikastuvan Tonavan alueen olisi ennen kaikkea pyrittävä kehittämään koordinoitusti pohjois-etelä-suuntaisia liikenneakseleita ja puuttuvia energiainfrastruktuureja sekä yhdistettyjä verkkoja makroalueellisten intressien mukaisesti. ETSK suosittelee kuitenkin Tonavan sivujokien suojeleohjelman käyttöönottoa, mikäli jokea itseään kehitetään liikenneakselina. Strategiassa ehdotetaan myös, että Tonavan alueeseen kuuluvien osallistujamaiden pk-yritykset verkotettaisiin ja että tavoitteeksi asetettaisiin yhteistyön esteiden poistaminen. Tässä tukeudutaan vihreään talouteen, tutkijaverkostoihin ja koulutukseen, myös ammatilliseen koulutukseen.

<sup>(6)</sup> Edistetään Tonavan kansalaisfoorumi-idea, joka mahdollistaisi keskeisesti kansalaisyhteiskunnan osallistumisen strategiaan.

#### 4. Rahoitukseen, EU:n lainsäädäntöön ja EU:n toimielinrakenteisiin liittyvät kysymykset

4.1 Strategian tarkoituksena on hyödyntää käytettävissä olevat resurssit mahdollisimman hyvin linjaamalla toimet keskenään etenkin toiminta-alojen ja rahoituksen osalta. Toimet täydentävät toisiaan. Kaikkien sidosryhmien on kannettava vastuunsa. Alueellisuutta korostamalla voidaan omaksua yhdenmukainen toimintatapa, edistää alakohtaisten toimintalinjausten koordinoitua ja suosia eurooppalaisten alueellisen yhteistyön yhtymien perustamista ja kehittämistä makroaluetasolla.

4.2 ETSK katsoo, että korkean tason työryhmä, joka perustetaan sääntelytarpeen ja pääasiallisten ongelmakohtien määrittämiseksi, voi eri aloista vastaavine koordinaattoreineen muodostaa uuden makroaluetason institutionaalisen yhteistyömuodon, joka saanee tukea myös aluetasolla tarvittaessa tehtävistä lainsäädäntömuutoksista.

4.3 Strategia toteutetaan käyttämällä olemassa olevaa rahoitusta, joka linjataan soveltuvin osin strategian tavoitteisiin, ja noudattaen yleisiä kehyksiä. Rahoitusta on jo nyt tarjolla huomattava määrä EU:n eri ohjelmista (esim. 100 miljardia euroa rakennerahastoista kaudella 2007–2013 sekä huomattavia rahoitussummia liittymistä valmistelevasta välineestä ja naapuruuspoliittisesta kumppanuusvälineestä).

4.4 ETSK korostaa, että määrärahojen uudelleenjakoon on hyväksyttävä vain, jos tehokkuusanalysissä on osoitettu muista kohteista siirrettävien varojen hyödyttävän koko yhteiskuntaa.

4.5 ETSK katsoo, että olisi kiinnitettävä huomiota avustusten ja lainojen yhdistämiseen rahoituksessa. Myös kansallisia, alueellisia ja paikallisia resursseja voidaan hyödyntää. Olennaista onkin hankkia ja yhdistellä etenkin EU:n tasoa paikallisempaa julkista ja yksityistä rahoitusta. Sen lisäksi, että huolehditaan resurssien tehokkaammasta käytöstä, olisi kiinnitettävä enemmän huomiota riskienjakoon rahoituksen alalla.

4.6 ETSK katsoo, että toiminta-alojen koordinoitua kuuluu komission vastuulle ja että jäsenvaltioiden on komissiota ja asiasta vastaavia alueellisia virastoja ja organisaatioita kuultavaan koordinoitava kutakin ensisijaista alaa.

4.7 ETSK uskoo vahvasti, että vastuu toimien toteuttamisesta kuuluu kaikille: siitä vastataan niin valtakunnallisesti, alueellisesti kuin kunnallis- ja paikallistasollakin. Toimet (joissa määritellään tavoitteet) on toteutettava konkreettisina hankkeina (jotka kuvataan yksityiskohtaisesti ja joilla on oltava vetäjä, aikataulu ja rahoitus).

4.8 ETSK toivoo, että strategialla, jonka ensisijaisilla toimilla pyritään tekemään kyseisestä EU:n alueesta 21. vuosisadan alue, luodaan kestäväpohjaiset puitteet Tonavan alueen yhdentämiselle ja yhtenäiselle kehitykselle. Strategian yhteydessä on toteutettava riittävästi mittavia tiedotus- ja esittelytoimia, jotta tavoitteet tulevat laajalti tunnetuiksi ja ne pannaan toimeen käytännössä.

Bryssel 16. kesäkuuta 2011

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean  
puheenjohtaja  
Staffan NILSSON

---

LIITE

#### Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausuntoon

Täysistunnossa hylättiin seuraava muutosehdotus, joka sai äänestyksessä tuekseen vähintään neljänneksen annetuista äänistä:

#### Kohta 3.8 — Lutz Ribben tekemä muutosehdotus 4

Muutetaan seuraavasti:

*"Markkinoiden toimintapuitteet – jotka johtuvat ulkoisvaikutuksista – näkyvät erityisen selvästi rajatylittävien investointien vähäisyydessä. On kehiteltävä suuria hankkeita ja toteutettava ne kestävällä ja tehokkaalla tavalla niin, että niiden kustannukset ja hyödyt jaetaan."*

#### Perustelu

1. Tonavan alueella tarvitaan varmasti välttämättä myös "suuria hankkeita", mutta tässä yhteydessä jää epäselväksi, mitä suurilla hankkeilla tarkoitetaan. Kohdassa 3.9 tällainen suurhanke tai paremminkin mammuttihanke kuitenkin mainitaan konkreettisesti, joten ETSK:n tulisi olla varovainen eikä antaa vaikutelmaa, että sen mielestä juuri kohdassa 3.9 mainitun kaltaiset suurhankkeet edistävät kehitystä.

Nimenomaan pienet ja keskisuuret hankkeet soveltuvat luomaan uusia työpaikkoja, ja niiden yhteydessä voidaan samalla ottaa huomioon kestävyys- ja ympäristötavoitteet. Esimerkiksi Bulgariassa on tällä hetkellä rajoitettu uusiutuvan energian laajentamista, sillä energiaverkot ovat riittämättömät. Uusiin energiajärjestelmiin kohdennetut investoinnit voivat olla avuksi, mutta niihin tuskin viitataan tässä.

2. On epäselvää, mitä esittelijät tarkoittavat todetessaan, että "kustannukset ja hyödyt" jaetaan. Kuka vastaa suurhankkeiden kustannuksista ja kuka jakaa voitot?.

#### Äänestystulos:

Puolesta: 68  
Vastaa: 71  
Pidättyi äänestämästä: 26

---